

יחידת הוראה - המשורר ארז ביטון

כתבה: רותי בן אבי

أعلنت لجنة جائزة إسرائيل، أن الشاعر الإسرائيلي إيرز بيטون هو الفائز (1) بجائزة الأدب لعام 2015. وتُعتبر هذه الجائزة أعلى وسام تمنحه الدولة مقابل إنجازات استثنائية في مجالات العلوم والتربية والثقافة والفنون.

وُلد بيטون عام 1942 في الجزائر باسم يعيش لأن أخويه قد توفيا (2) قبل ولادته، وفي 1953 فقد بصره ويده بعُوبة ناسفة وضعت قرب منزله.

من أشهر قصائده التي نُشرت في ديوان شعره الأول: "زهرة الفاسية"، المغنّية (3) المغربية اليهودية. ويُعتبر شعره جديداً وقديماً في آن واحد، وقد طعم أشعاره العبرية بكلمات عربية وشق (4) مساراً جديداً في الشعر في إسرائيل.

הבנת הנקרא

أجيبوا عن الأسئلة التالية:

1. أكملوا بالعربية / השלם בערבית:

_____ חاز _____ الإسرائيلي إيرز بيטون على _____

_____ إسرائيل في مجال _____ لسنة 2015.

2. أجبوا بالعبرية / ענה בעברית:

ما هي المجالات التي تُمنحُ فيها جائزة إسرائيل, وما هي الشروط للفوز بها؟

3. أجبوا بالعبرية / ענה בעברית:

ما معنى الاسم "يعيش" بالعبرية, ولماذا سُمي الشاعر "بيطون" بهذا الاسم؟

4. رتّبوا الأحداث (סדר את האירועים) في حياة إيرز بيطون:

أ. وُلِدَ بِاسْمِ "يعيش".

ب. أَصْبَحَ أَعْمَى.

ج. تُوفِّيَ أَخَوَاهُ.

د. مُنِحَ جَائِزَةَ إِسْرَائِيل.

____.1 ____ .2 ____ .3 ____ .4

5. أكتبوا: "صحيح" أم "خطأ":

"زهرة الفاسية" هو اسم لمطربة يهودية من أصل مغربي، ألف إيرز بيطن قصيدة عنها. _____

6. أجبوا بالعربية أو بالعبرية / عנה בערבית או בעברית:

أ. إلى ماذا يعود الضمير "ه" في الكلمة: تَمْنَحُهُ (السطر 2) _____

ب. لمن يعود الضمير "ه" في الكلمة: أَخَوَيْهِ (السطر 4) _____

7. أذكرُوا مُمَيَّزَات (מאפיינים) שִׁעַר אִירִז בֵּיטוֹן חֲסֵב הַנֶּסֶם (ציינו שני מאפיינים).

ידיעת הפועל

1. בקטע שקראתם מסומנות ארבע מילים במספרים (1) – (4) . נתחו את הפעלים לשורש, בניין, זמן וגוף לפי ההקשר שלהן בקטע. (את הבניין אפשר לבטא במשקל או במספר).

דוגמה:

המילה	השורש	הבניין	זמן	גוף
يَجْتَمِعُونَ	جمع	اِفْتَعَلَ / 8	עתיד	נסתרים

המילה	השורש	הבניין	זמן	גוף
(1) فَائِز				
(2) تُوْفِّيَا				
(3) مُغْنِيَّة				
(4) شَقَّ				

2. לפניכם שני משפטים, ובכל משפט חסרה מילה. לכל משפט נתונות בסוגריים שתי אפשרויות השלמה, אך רק אחת מהן נכונה. העתיקו את המילה שבחרתם בניקוד מלא.

(1). أَحِبُّ أَنْ (أَقْرَأُ / قِرَاءَةً) _____ القصائد باللغة العربية.

(2) (عاشت / عَيْش) _____ زهرة الفاسية فقيرةً وحيدةً حتى موتها.

תחביר

לפניכם חמישה סעיפים (1) – (5), ובהם משפטים הקשורים לקטע ב'.
ענו על הסעיפים על פי ההוראות.

(1) תרגמו לעברית את המשפט הבא, וכתבו מהי התופעה התחבירית המסומנת בו.

كانت "زهرة الفاسية" المغنّية اليهودية الأكثر شهرةً في المغرب.

_____ התופעה התחבירית:

_____ תרגום:

(2) תרגמו לעברית את המשפט הבא, וכתבו מהי התופעה התחבירית המסומנת בו.

يَتِمُّ مَنْحُ جَائِزَةِ إِسْرَائِيلَ كُلِّ عَامٍ فِي يَوْمِ الْإِسْتِقْلَالِ.

_____ התופעה התחבירית:

_____ תרגום:

(3). הביעו את המסומן בקו באמצעות תיאור סיבה/תכלית (מִפְעוֹל לֵה/לְאֲجַלְהֵ).

העתיקו את המשפט המשוחבר ונקדו אותו **ניקוד מלא** (פנימי וסופי):

طَعَمَ إِبْرِيْزُ بِيْطُوْنَ أَشْعَارَهُ بِكَلِمَاتٍ عَرَبِيَّةٍ لِأَنَّهُ أَشْتَقُّ إِلَى لُغَةِ أُمَّه.

(4) ידעו את המילה המסומנת בקו ושנו את המשפט בהתאם. העתיקו את המשפט המשוחבר ונקדו אותו **ניקוד מלא** (פנימי וסופי):

فَقَدَّ الشَّاعِرُ بَصْرَهُ وَيَدَهُ بَعْبُورَةَ نَاسِفَةً وَضَعَتْ قُرْبَ مَنْزِلِهِ.

(5) **הקדימו** **إِنَّ** למשפט הבא, שנו אותו בהתאם וכתבו אותו **בניקוד מלא** (פנימי וסופי):

كَانَ دِيْوَانَ شِعْرِهِ الْأَوَّلِ "هَدِيَّةَ مَغْرِبِيَّة" مَشْهُورًا.

שיר זוהרה אלפסיה / ארז ביטון

זוהרה אלפסיה
זמרת החצר אצל מחמד החמישי ברבת במרוק.
אומרים עליה שכאשר שרה,
לחמו חילים בספינים
לפליס דרך בהמון
להגיע אל שולי שמלתה
לנשק את קצות אצבעותיה
לשים כסף ריאל לאות תודה
זוהרה אלפסיה,
היום, נתן למצא אותה
באשקלון, בעתיקות ג', ליד לשכת הסעד,
ריח שירים של קפסאות סרדינים על שלחן מתנווד בן שלש רגלים,
שטיחי מלך מרהיבים, מרבבים על מטת סוכנות,
בחלוק בקר בהו
שעות במראה
בצבעי אפור זולים
וכשהיא אומרת:
מחמד החמישי אישון עינינו
אינה מבין ברגע הראשון.
לזוהרה אלפסיה קול צרוד,
לב צלול ועינים שבעות אהבה.
זוהרה אלפסיה.